

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ
พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ความเป็นมา

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดกรอบการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตามการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ เพื่อให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว จึงจำเป็นต้องตรากฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๖๒

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๑๐๗ ก หน้า ๑ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดกรอบการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตามการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ เพื่อให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา และได้กำหนดให้มีคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งเพื่อเป็นการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ดำรงรักษามาตรฐานการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มีความเจริญมั่นคงและเอื้ออำนวยต่อการขยายกิจการในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนอยู่ภายใต้การกำกับ ติดตามการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๖๒ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๓๐ มาตรา สาระสำคัญมีดังต่อไปนี้

๑. ยกเลิกกฎหมาย ๒ ฉบับ ได้แก่

๑.๑ พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒

๑.๒ พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

๒. ให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นสถาบันอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ และคงสภาพเป็นนิติบุคคล

๓. นิยามศัพท์ในพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ “สถาบันอุดมศึกษาเอกชน” “ผู้รับอนุญาต” “ใบอนุญาต” “คณะกรรมการ” “สภาสถาบัน” “กรรมการสภาสถาบัน” “คณาจารย์” “นักศึกษา” “พนักงานเจ้าหน้าที่” “ทบวง” และ “รัฐมนตรี”

๔. พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา เว้นแต่สถานศึกษาที่จัดตั้งตามสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติ

๕. พระราชบัญญัตินี้แบ่งเป็น ๔ หมวด สรุปได้ดังนี้

๕.๑ หมวด ๑ การจัดตั้งและเปิดดำเนินการ (มาตรา ๘ - ๒๓)

๕.๑.๑ กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นสถาบันศึกษาและวิจัย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งมี ๓ ประเภท คือ

(๑) มหาวิทยาลัย

(๒) สถาบัน

(๓) วิทยาลัย

๕.๑.๒ การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๕.๑.๓ การขอรับใบอนุญาต ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องเสนอโครงการจัดตั้งข้อกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และสาขาวิชาที่จะเปิดสอน โดยที่ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่จะให้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น หรือมีหลักฐานแสดงว่าจะสามารถโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ และเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว หรือเป็นผู้เช่าที่ดินจากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วจะสามารถโอนสิทธิตามสัญญาเช่าให้แก่สถาบันอุดมศึกษาได้

๕.๑.๔ การเปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนประเภทสถาบันอุดมศึกษาต้องได้รับอนุญาต เป็นหนังสือจากรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

๕.๑.๕ การอนุญาต การเพิกถอนการอนุญาต การเปลี่ยนชื่อและการเปลี่ยนประเภทสถาบันอุดมศึกษา ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๕.๑.๖ เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว ผู้รับใบอนุญาตต้องดำเนินการตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ

๕.๑.๗ การแบ่งส่วนงานและการจัดระบบบริหารภายใน ให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับของสภาสถาบันซึ่งสถาบันอาจจัดการศึกษาในสาขาใดนอกสถานที่ตั้งได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๕.๑.๘ กิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนไม่อยู่ภายใต้ข้อบังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ แต่ผู้ปฏิบัติงานของสถาบันฯ ต้องได้รับผลประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ซึ่งการคุ้มครองการทำงานและผลประโยชน์ตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานในสถาบันฯ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

๕.๒ หมวด ๒ คณะกรรมการ (มาตรา ๒๔ - ๒๗)

๕.๒.๑ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้

๕.๒.๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการอื่น หรือคณะอนุกรรมการ แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ

๕.๒.๓ การประชุมของคณะกรรมการอื่น หรือคณะอนุกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

๕.๒.๔ คณะกรรมการ คณะกรรมการอื่น และคณะอนุกรรมการมีอำนาจเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือแจ้งให้บุคคลส่งเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นแก่การดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่

๕.๓ หมวด ๓ การดำเนินงาน (มาตรา ๒๘ - ๕๑)

๕.๓.๑ ให้สภาสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละแห่งประกอบด้วย

(๑) นายกสภาสถาบัน ซึ่งผู้รับใบอนุญาตเสนอชื่อ

(๒) อธิการบดี เป็นกรรมการสภาสถาบันโดยตำแหน่ง

(๓) กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

๕.๓.๒ ให้สภาสถาบันฯ เลือกรกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภาสถาบันเพื่อทำหน้าที่แทนนายกสภาสถาบันเมื่อนายกสภาสถาบันไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาบัน

๕.๓.๓ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งนายกสภาสถาบันและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นให้นายกสภาสถาบันจัดให้มีการประชุมกรรมการสภาสถาบันเพื่อแต่งตั้งอธิการบดี

๕.๓.๔ ให้สภาสถาบัน แต่งตั้งผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนคนหนึ่งเป็นเลขาธิการตามคำแนะนำของอธิการบดี

๕.๓.๕ กำหนดให้สภาสถาบันมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและการควบคุมดูแลกิจกรรมทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน รวมถึงอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

๕.๓.๖ นายกสภาสถาบันและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีเมื่อพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว อาจได้รับแต่งตั้งได้อีก

๕.๓.๗ กำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามพระราชบัญญัตินี้

๕.๓.๘ กำหนดคุณสมบัติรวมทั้งลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งเป็นอธิการบดีและอำนาจหน้าที่ของอธิการบดี ตามพระราชบัญญัตินี้

๕.๓.๙ กำหนดตำแหน่งของวิชาการของคณาจารย์ รวมถึงกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัตินี้

๕.๓.๑๐ การแต่งตั้งศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษ โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ส่วนรองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษให้อธิการบดีแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสภาสถาบัน สำหรับอาจารย์และอาจารย์พิเศษให้อธิการบดีแต่งตั้ง

๕.๔ หมวด ๔ ปริญญาและเครื่องหมายวิทยฐานะ (มาตรา ๕๔ - ๕๙)

๕.๔.๑ ปริญญามีสามชั้นคือ ปริญญาเอก ปริญญาโท และปริญญาตรี ตามพระราชบัญญัตินี้

๕.๔.๒ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนอาจกำหนดให้มีครูวิทยฐานะ และเข้มวิทยฐานะ เป็นเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะ ซึ่งการกำหนด ลักษณะ ชนิด ประเภท และส่วนประกอบของครูวิทยฐานะ และเข้มวิทยฐานะ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๕.๕ หมวด ๕ ททรัพย์สิน และการบัญชี (มาตรา ๖๐ - ๖๙)

๕.๕.๑ กำหนดที่มาของทุนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามพระราชบัญญัตินี้

๕.๕.๒ การจัดสรรทุนของสถาบัน แบ่งเป็นกองทุนประเภทต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ กองทุนทั่วไป กองทุนทรัพย์สินถาวร กองทุนวิจัย กองทุนห้องสมุดและเทคโนโลยี กองทุนพัฒนาบุคลากร กองทุนสงเคราะห์ และกองทุนคงเงินต้นหรือกองทุนอื่น ทั้งนี้การบริหารกองทุนแต่ละประเภทให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

๕.๕.๓ รายได้ของสถาบันอุดมศึกษาและการดำเนินการเกี่ยวกับรายได้ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๕.๕.๔ ให้อธิการบดีเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำงบการเงินประจำปีให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบ แล้วเสนอต่อสภาสถาบัน เมื่อสภาสถาบันได้อนุมัติงบการเงินประจำปีแล้ว ให้อธิการบดีส่งงบการเงินพร้อมรายงานการสอบบัญชีไปยังสำนักงานอุดมศึกษา

๕.๖ หมวด ๖ การอุดหนุนและส่งเสริม (มาตรา ๗๐)

ให้รัฐอุดหนุนและส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ดังต่อไปนี้

๕.๖.๑ ให้ข้าราชการและพนักงานของรัฐไปปฏิบัติงาน ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

๕.๖.๒ จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในด้านต่าง ๆ

๕.๖.๓ ยกเว้นอากรขาเข้าสินค้าประเภทครุภัณฑ์ ที่ใช้ในการศึกษาและการวิจัยโดยการรับรองของคณะกรรมการ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

๕.๖.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และเอกชน

๕.๗ หมวด ๗ การกำกับและการควบคุม (มาตรา ๗๑ - ๗๙)

๕.๗.๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๕.๗.๒ การกระทำการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

๕.๗.๓ ให้อธิการบดีแจ้งเป็นหนังสือให้สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทราบ ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องหยุดสอนติดต่อกันตามเกินกว่าสามวัน นอกจากการหยุดตามปกติ และในกรณีคณาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผู้ใดพ้นสภาพการเป็นคณาจารย์ประจำ

๕.๗.๔ หากปรากฏว่าอาคารสถานที่หรือบริเวณที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีสุขภาพขัดต่อสุขลักษณะหรืออนามัย ไม่มั่นคง หรือมีเหตุอื่นอันอาจเป็นอันตรายแก่นักศึกษา ให้อธิการบดีมีคำสั่งให้อธิการบดีดำเนินการแก้ไขปรับปรุง

๕.๗.๕ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตของสถาบันอุดมศึกษา อธิการบดี คณาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ใช้หรือยอมให้ผู้อื่นใช้ ซึ่งชื่อ ตรา สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมาย นอกเหนือจากที่ข้อบังคับของสถาบันฯ หรือใช้สถานที่เพื่อการอื่นที่มีชอบด้วยกฎหมาย

๕.๗.๖ กรณีการเพิกถอนใบอนุญาต ให้รัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจเพิกถอนโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

๕.๗.๗ เมื่อปรากฏว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใดได้รับความเห็นชอบให้เปิดดำเนินการในสาขาวิชาใด ตามมาตรา ๑๘ แล้วไม่ดำเนินการภายในกำหนดหนึ่งปี ให้ถือว่า การให้ความเห็นชอบนั้นเป็นอันสิ้นสุดลง

๕.๗.๘ การโฆษณาของสถาบันอุดมศึกษา ต้องไม่ใช่ข้อความอันเป็นเท็จหรือไม่ตรงกับข้อเท็จจริงตามที่ได้รับใบอนุญาตหรือไม่ตรงตามข้อกำหนด หรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อส่วนรวม

๕.๗.๙ หากคณะกรรมการเห็นว่าการโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งให้แก้ไขข้อความ หรือห้ามการใช้ข้อความ หรือห้ามการโฆษณา หรือให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชน

๕.๗.๑๐ หากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนไม่ดำเนินการ ซึ่งไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการ หรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้คณะกรรมการเตือนเป็นหนังสือให้ปรับปรุงแก้ไข หากสถาบันอุดมศึกษานั้นยังไม่ดำเนินการแก้ไขอีก ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งตามควรแก่กรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ สั่งให้งดรับนักศึกษา หรือเพิกถอนการรับรองมาตรฐานการศึกษา หรือเพิกถอนการให้ความเห็นชอบการเปิดดำเนินการในสาขาวิชาหนึ่งหรือทุกสาขาวิชา หรือเพิกถอนการรับรองวิทยฐานะ หรือเพิกถอนใบอนุญาต

๕.๗.๑๑ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนอยู่ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา หากสถาบันอุดมศึกษามีเหตุอย่างใดเกิดขึ้นตามมาตรา ๘๖ ได้แก่

(๑) ไม่มีทุนพอจะดำเนินการต่อไป

(๒) ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

(๓) หยุดสอนเกินสองเดือนติดต่อกัน

(๔) สภาสถาบัน กรรมการสภาสถาบัน อธิการบดี คณาจารย์ หรือนักศึกษาดำเนินการอันเป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อประเทศ

๕.๗.๑๒ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนอาจอุทธรณ์คำสั่งควบคุมต่อรัฐมนตรีได้โดยการพิจารณาอุทธรณ์นั้น ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อชี้ขาดตามมติของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์

๕.๗.๑๓ เมื่อรัฐมนตรีมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ถือว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นหมดสภาพการเป็นนิติบุคคลและให้คณะกรรมการควบคุมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี

๕.๗.๑๔ ให้คณะกรรมการควบคุมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๕.๘ หมวด ๘ การเลิกและการโอนกิจการ (มาตรา ๑๐๐ - ๑๐๓)

๕.๘.๑ กรณีผู้รับอนุญาตประสงค์จะเลิกกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยความเห็นชอบของสภาสถาบัน

๕.๘.๒ กรณีผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะโอนใบอนุญาตให้ผู้อื่น

๕.๘.๓ กรณีผู้รับใบอนุญาตตาย

๕.๙ หมวด ๙ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๑๐๔ - ๑๒๓)

กำหนดโทษทางอาญาในกรณีฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

๕.๑๐ บทเฉพาะกาล (มาตรา ๑๒๔ - ๑๓๐)

เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติในระยะเริ่มแรกของการใช้บังคับตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวง ประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนด ระเบียบ และข้อบังคับเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำกฎหมาย ประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนด ระเบียบ และข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒. พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๑๐๑ ก หน้า ๗ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๐

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เหตุผลของการประกาศใช้

โดยที่พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนไม่อาจดำเนินกิจการสนองต่อความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนยังมีแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในการจัดการศึกษา สมควรกำหนดให้สถานศึกษามีอำนาจในการอนุมัติหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรตามที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้งส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีอำนาจในการลงทุนหรือร่วมลงทุนกับนิติบุคคลหรือหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นรายได้ของสถาบันอุดมศึกษา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๔ มาตรา มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖

๒. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ให้ได้รับความเห็นชอบจาก

คณะกรรมการ

(๒) เสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

(๓) รับรองวิทยฐานะสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามมาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงกำหนด

(๔) ออกระเบียบและข้อบังคับเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิของบุคคลทั่วไป ในการนี้จะระบุชื่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้วยก็ได้

(๖) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ”

๓. ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสี่คนซึ่งผู้รับใบอนุญาตเสนอชื่อ ทั้งนี้ ให้มีคณาจารย์ประจำอย่างน้อยหนึ่งคน”

๔. ให้ยกเลิกความใน (๖) ของมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๖) อนุมัติหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด”

๕. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๐/๑) ของมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖

“(๑๐/๑) อนุมัติการลงทุนหรือร่วมลงทุนกับนิติบุคคลหรือหน่วยงานอื่นเพื่อดำเนินกิจการที่เกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับกิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือนำผลการค้นคว้าวิจัยไปเผยแพร่หรือหาประโยชน์เพื่อเป็นรายได้ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน”

๖. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๕ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีอำนาจให้ประกาศนียบัตร อนุปริญญา ปริญญาหรือประกาศนียบัตรบัณฑิต ในสาขาวิชาที่มีการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้

๗. การกำหนดให้สาขาวิชาใดมีปริญญาชั้นใด และจะให้อักษรย่อสำหรับสาขาวิชานั้นอย่างไร ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

๘. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๐ เมื่อปรากฏว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใดไม่ดำเนินการในสิ่งที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาตามโครงการที่ได้รับใบอนุญาตภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการเพิกถอนใบอนุญาตนั้น”

๙. ให้ยกเลิกมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖

๑๐. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๔ ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด หรือไม่ใช่คำว่ามหาวิทยาลัย สถาบัน หรือวิทยาลัย เป็นอักษรไทยนำหน้าชื่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหรือใช้ชื่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นอักษรต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ให้คณะกรรมการเตือนเป็นหนังสือให้ปรับปรุงแก้ไขสิ่งต่าง ๆ ตามที่แจ้งไปภายในเวลาที่กำหนด

๑๑. ถ้าหากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งการตามควรแก่กรณีอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

๑๑.๑ สั่งให้งดรับนักศึกษาในสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งหรือทุกสาขาวิชา

๑๑.๒ เพิกถอนการรับรองวิทยฐานะ

๑๑.๓ เพิกถอนใบอนุญาต

๑๒. ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ให้สภาสถาบันดำเนินการตั้งคณะกรรมการสอบสวน ถ้าเห็นว่าอธิการบดีขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตาม (๑) กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม (๒) หรือดำเนินการตาม (๓) หรือ (๔) ให้สภาสถาบันถอดถอนอธิการบดีจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบผลการสอบสวน ถ้าสภาสถาบันไม่ดำเนินการถอดถอนให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการดำเนินการถอดถอนอธิการบดีจากตำแหน่งได้”

๑๓. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๘ การสอบสวนตามมาตรา ๙๖ และมาตรา ๙๗ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสภาสถาบัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

๑๔. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๖ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

๓. พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๗ ก ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

๑. ให้แก้ไขคำว่า “สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา” และคำว่า “เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา” ในพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นคำว่า “สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม” และคำว่า “ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม” แล้วแต่กรณี ทุกแห่ง

๒. ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “กระทรวง” ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน ““กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ”

๓. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่กบออกกฎกระทรวง และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ”

๔. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๘ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ข้าราชการในสังกัดกระทรวงไปปฏิบัติงานในสถาบัน อุดมศึกษา เอกชนในระหว่างเวลาที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนอยู่ในความควบคุมของสำนักงานปลัดกระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้ตามความจำเป็น โดยให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการตามปกติ”

นางสาววรรณัช สว่างแจ้ง / จัดทำ